

הנפח

מתוך "אגדות הים הבלטי"
אסטוניה

חי פעם איכר והיו לו שלושה בנים. שני הגדולים מגיל צעיר עזרו לאבא בעבודה וכשגדלו היו לפועלים טובים. אבא רצה ללמד לעבוד גם את הצעיר, אבל אמא לא הסכימה.

"הוא עוד קטן. שישחק עוד."
ופינקה אותו מאוד. פעם לחמנייה תאפה לו, פעם תגיש לו עוגה או כיסן.
והנער גדל בלי לעבוד, בלי לעשות דבר ואהב רק לאכול ולישון.

האיכר התאפק, התאפק, אך בסוף קרא לבנו ואמר:
"אולי הגיע זמן שתעסוק בדבר מה? אולי תרצה להיות בורסקי?"

"לא, אבא" ענה הבן "כל החיים רק לשפשף ולעבד עורות? הידיים אשחק עד העצמות."
"אז אולי תהיה חייט?"

"מה אתך, אבא! שנים לתפור מעילים ומכנסיים? גיבנת תצמח לי מההתכופות התמידית."
"טוב בני, לא אכריח אתך. ומה תאמר למקצוע של נפח?
לא תמצא אדם חזק ובעל עוצמה מנפח."

"אם כך" ענה הבן "אלך לנפחות, בבקשה, למה לא."
אבא חיפש את הנפח האומן הטוב ביותר שבסביבה, שילם לו מראש כדי שילמד את בנו מקצוע והוביל את הבן לנפחיה.

"הנה בני, תסתכל איך עובדים אנשים טובים ותלמד מהם."

ואמא הובילה מהבית בעגלה מיטה עם כסת וכריות ואמרה:

"התרגלת אצלי לישון במצעים רכים. אם תתעייף מעבודה שכב בכסת שבעצמי תפרתי, תניח את ראשך על הכרית שבעצמי מילאתי בפור." נפרדו אבא ואמא וחזרו הביתה והבן נשאר אצל הנפח. הוא שם את המיטה בפינת הנפחייה, נשכב עליה והתחיל להסתכל איך הנפח והשוליות דופקים בפטישים על הסדן.

"מה אתה מסתכל?" שאל אותו הנפח "קח פטיש ביד." "ולשם מה?" ענה בן האיכר "אבא אמר להסתכל איך אנשים עובדים. כך אלמד."

הנפח רק הניד בראשו והמשיך בעבודה שלו. הבן הצעיר שכב על המצע הרך, הסתובב ימינה – שמאלה, ורק לא הזיז את עיניו מהנפח. הנפח לא התאפק ושוב אמר:

"למה תשכב שם כך כל הזמן, עוד הצדדים שלך תשפשף."

"לא, לא אשפשף" ענה בן האיכר "הכסת רכה. מהרעש שאתם עושים ראשי כואב, ואמא אמרה 'אם תתעייף, בני, תנוח, שים את ראשך על כרית רכה'."

הנפח רק הניף את ידו. מה טעם להתווכח עם עצלן כזה! וכך עברו ימים אחרים, חודשים אחרים חודשים. מעבודת אחרים לא כואבות הידיים. בן האיכר אמר לעצמו:

"זו לא חוכמה גדולה. רק לתת מכה בסדן. רק להניף פטיש וזה הכל. אוכל ללמוד כך כפי שצריך ולהיות לא גרוע מהנפח בעצמו."

עברו שלוש שנים.

הגיע האיכר לקחת את בנו.

"נו איך? למד הבחור שלי מקצוע נפחות?" שאל את הנפח.

"מי יודע!" ענה הנפח "להסתכל הוא הסתכל, ומה למד – לא הראה לנו."

"ואתה בני? מה תאמר?" שאל אבא.

"מה יש לומר. אם אגש לעבודה, בוודאי לא אטעה" ענה הבן.

אבא שמח. הכין נפחיה בסככה ישנה, דאג לכל הכלים ואמר:

"עכשיו, בני, תראה את האומנות שלך, תחשל לי סכין חדש למחרשה."

הנפח הצעיר הלך לסככה. ואחריו באו אבא עם האחים הגדולים. הצעיר העמיד את אחת האחים להבעיר אש, את השני לעבוד במפוח ובעצמו שפסף ידיים ולקח פטיש גדול בידיים. וכשהברזל הלבין נשמעו בנפחיה דפיקות כאלה שרק אוזניים לאטום.

הנפח הצעיר חישל וחישל, דפק בפטיש עד שלא היה לו יותר כוח בידיים אבל מה – לא הצליח לחשל סכין מחרשה. ואז אמר:

"לשם מה לך, אבא, סכין חדש? גם הישן עוד טוב מאוד. אולי מוטב שאחשל לך גרזן חדש."

"טוב בני" ענה האב, חשל גרזן. זה שלי כבר קהה מאוד."

הנפח הצעיר התחיל לחשל גרזן. דפק בפטיש, דפק אבל גרזן לא יצא לו.

"לא, אבא" אומר שוב "אין לי חשק לחשל גרזן, זו עבודה גסה. מוטב שאכין לך תריסר מסמרים, דקים כמו המחטים של אמא."

"מילא" ענה אבא "גם מסמרים נחוצים במשק."
הנפח התחיל שוב לעבוד. דפק, דפק, חישל, חישל ולא חישל דבר. בזבז את כל הברזל ורק חתיכה קטנה נשארה.

עכשיו הבין אבא שהבן שלו לא למד דבר. הוא לקח את חתיכת הברזל הזו וזרק לתוך דלי עם מים. והברזל רעש "שו-שו-שו!",

"אתה שומע בני" אמר אבא "מה יצא מהלימודים שלך? רק הרשרוש הזה! רק זאת אומר לך – במשפחתנו לא היו בטלנים וגם לא יהיו. לך מהבית לאן שיובילו אתך העיניים ואל תחזור עד שלא תלמד מקצוע כלשהו. הבן הצעיר הוריד את ראשו ויצא מבית ההורים. יצא לסביבה, התיישב על גדם והתחיל לחשוב. מה לעשות עכשיו? מי להיות? חשב, חשב ובסוף החליט ללכת חזרה לנפחיה בה ישב שלוש שנים.

צחק ממנו הנפח, אך קיבל אותו בכל זאת ללימודים. "אבל עכשיו אלמד אתך לפי השיטה שלי" אמר.

והתחיל ללמד. הבחור שכח עכשיו מהכסת הרכה. רצה לנוח על קש פשוט, אבל איפה! הנפח לא נתן לו לא להיאנח ולא לנוח. כשרק הבחור הוריד את הפטיש, כשרק יישר את גבו, והנה בעל הבית לוחש לו באוזן "שש! שש!" והבחור התבייש, התנער וחוזר לעבודה.

שוב עבד בנפחיה שלוש שנים. ובתום שלוש שנים אמר לו הנפח, בעל הבית:

"עכשיו לך לאן שתרצה ובבטחה תתחיל לעבוד."
הבחור נפרד מהנפח והלך.
הלך, הלך והגיע לעיר גדולה. שם נפח אחד קיבל אותו
לעבודה כעוזר.
עוד באותו היום הופיע בנפחייה אדון חשוב אחד.
"הי, בעל הבית" אמר האדון "תתקן לי את המרכבה
שלי. אבל כך שתראה כמו חדשה. אני מתארס ורוצה
להוביל במרכבה הזו את ארוסתי."
"ואיפה המרכבה?" שואל הנפח.
"הנה היא, לפני השער."
יצא הנפח עם העוזר החדש לשער. הסתכלו - איזו
מרכבה! הדלתות תלויות על ציר בודד אחד, הקפיצים
מעוקמים, גלגלים משופשפים לגמרי. איך בכלל חורבה
כזו הגיעה לכאן?
הנפח גירד מאחורי האוזן.
"אינני יודע מה לומר לך!" ענה לאדון "אולי שלושה
חדשים יספיקו, וגם זה לא בטוח."
"איזה שלושה חודשים!" קרא האדון "היא חייבת להיות
מוכנה תוך שלושה ימים! ואם לא תספיק - אצווה לפרק
את הנפחייה שלך ולשלוח אתך לכל הרוחות!"
מה אפשר לעשות. אין מה להתווכח עם האדון החשוב.
וזה עוד צעק קצת והלך.
אמר בעל הבית לנפח הצעיר:
"נו, עוזר שלי החדש, תעשה משהו?"
"אעשה" ענה העוזר "שלח לי שני מתלמידים ובעצמך לך
לנוח."
הנפח הלך הביתה ובנפחייה התחילה העבודה.
תוך דקות פירק העוזר הצעיר את כל המרכבה לחלקים.
המתלמידים התחילו להבעיר אש והוא בעצמו אחז

בפטיש. רק נתן מכה בסדן והנה גלגל מוכן. עוד מכה – גם השני מוכן. חישל את הגלגלים, התחיל לעבוד על הקפיצים. פה יישר, שם כופף. עברה שעה והכל היה כבר מוכן.

המתלמדים רק עזרו, והנפח הצעיר ניקה, הבריג, הרכיב מה שצריך ויחד הוציאו את המרכבה המוכנה מהנפחיה.

אחר כך כל השלושה יצאו לשדה הסמוך ונשכבו שם על הדשא.

בעל הבית הנפח בא בצהריים לראות איך מתנהלת העבודה. ניכנס לנפחיה.. מה קרה כאן? שקט, אין נפש חיה. לא רואים את העוזר החדש שלו, לא את המתלמדים.. אפילו האש כבתה כבר.

בעל הבית התרגז! התחיל לחפש את העובדים שלו. ורואה – הנה שם שוכב העוזר על הדשא ולידו שני המתלמדים.

"הו עצלנים! הו בטלנים!" התחיל לצעוק בעל הבית "ככה אתם עובדים?"

העוזר התגלגל לצד שני, פיהק ואמר:

"למה אתה כועס, בעל הבית?"

"איך זה למה כועס!" עוד יותר חזק קרא הנפח הזקן "המרכבה צריכה להיות מוכנה תוך שלושה ימים ואתם מתבטלים! האדון הזה יוריד ממני את עורי!"

"אין דבר, בעל הבית. אל תתרגש לפני הזמן" ענה לו העוזר "כל עוד ראשך על הכתפיים סובב אותו ותסתכל היטב."

הנפח הסתובב ופתח את פיו בתדהמה – לפני הנפחיה עמדה המרכבה מוכנה.

הוא ניגש אליה קרוב, הסתכל מכל הצדדים. הכל עשוי,
הכל במקומו. אפשר כבר לרתום סוסים ולנסוע לאן
שרוצים.

"לא, בחורי" אמר לצעיר הנפח הזקן "עוד מעולם לא
ראיתי עבודה כזו. איני רוצה אתך כעוזר שלי. תישאר
כאן ותהיה לבעל הבית בנפחייה שלי."
"לא, אישי הטוב" ענה הנפח הצעיר "לא אשאר זמן רב
בעיר הזו. ואם תרצה לתגמל לי, תן לי חתיכת ברזל
מעולה ותרשה לי לעבוד לבדי שלושה ימים בנפחייה
שלך."

"שיהיה כרצונך" אמר הנפח הזקן.
שלושה ימים ושלושה לילות עבד העוזר הצעיר בנפחיה.
לא נתן לאף אחד להיכנס, ואחרי שלושה ימים יצא משם
עם שקית על הגב והלך מהעיר.
איננו יודעים כמה זמן הלך בדרכים אך בסוף הגיע לבית
המשפחה. עבר את הסף, זרק את השקית על השולחן
ואמר לאבא:

"תראה אבא, מה למד הבן שלך."
הוא פתח את השקית והוציא תיבה מחושלת.
"זה בשבילך, אמא."

האם פתחה את התיבה ובפנים ראתה מסרק מחושל
וקופסת מחטים דקות כל כך שאפשר בהן חרוזים
להשחיל.

"וזה בשבילכם, אחיי. תפרו לבגדים היפים שלכם" אמר
הנפח הצעיר ושפך על השולחן ערמה של כפתורים
מחושלים.

"ואתה, אבא, קח את הכוס. אם נראית לך המתנה שלי,
שתה ממנה קצת יין טוב, כדי שבמשפחה שלנו לא יהיו
בטלנים."

